

POSTANOWIENIE

Dnia 26 maja 2021 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Leszek Bielecki

w sprawie z odwołania J. S.

od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddziału w O.

o zadłużenie z tytułu składek,

na posiedzeniu niejawnym w Izbie Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w dniu 26 maja 2021 r.,

na skutek skargi kasacyjnej odwołującego się od wyroku Sądu Apelacyjnego w (...) z dnia 4 grudnia 2019 r., sygn. akt III AUa (...),

odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania.

UZASADNIENIE

Sąd Apelacyjny w (...) III Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych wyrokiem z 4 grudnia 2019 r. w sprawie III A Ua (...) oddalił apelację J. S. od wyroku Sądu Okręgowego w O. z 6 czerwca 2019 r. w sprawie V U (...) oddalającego jego odwołanie od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddziału w O. z dnia 4 września 2018 r. określającej z urzędu jego zadłużenie z tytułu nieopłaconych składek na ubezpieczenia społeczne, ubezpieczenie zdrowotne i Fundusz Pracy w okresie od maja 2016 r. do lipca 2017 r. wraz z odsetkami.

W skardze kasacyjnej od tego wyroku, zaskarżając go w całości, odwołujący się zarzucił naruszenie prawa materialnego: art. 6 ust. 1 pkt 5 oraz art. 8 ust. 6 pkt 1 w związku z art. 83 ust. 1 pkt 2 ustawy z 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych (jednolity tekst: Dz.U. z 2021 r., poz. 423 ze zm.) przez

niewłaściwe zastosowanie i przyjęcie, że wnioskodawca posiada zadłużenie z tytułu składek na ubezpieczenie społeczne, mimo nierozstrzygnięcia kwestii obowiązkowego podlegania ubezpieczeniom społecznym oraz art. 83 ust. 1 pkt 2 tej ustawy przez niezastosowanie, co skutkowało nierozpoznanie istoty sprawy przez Sąd drugiej instancji i w konsekwencji pominięcie wyjaśnienia czy wnioskodawca podlega obowiązkowym ubezpieczeniom społecznym w Polsce. Dodatkowo zarzucił naruszenie prawa procesowego – art. 233 § 1 k.p.c. przez niedokonanie przez Sąd drugiej instancji wszechstronnej analizy całego materiału dowodowego zgromadzonego w sprawie, w szczególności przez pominięcie niezachowania wymaganego trybu przez organ rentowy w postaci wszczęcia postępowania o podleganie przez wnioskodawcę obowiązkowym ubezpieczeniom emerytalnym, rentowym, wypadkowym, co skutkowało uznaniem przez Sąd drugiej instancji, iż decyzja z 4 września 2018 r. stanowiła konsekwencję ustalenia polskiego ustawodawstwa w zakresie ubezpieczeń społecznych w związku z zatrudnieniem skarżącego na terenie Słowacji na rzecz M. s.r.o. oraz prowadzenia działalności gospodarczej.

We wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania wskazano, że jest ona oczywiście uzasadniona, ponieważ ocena Sądu o zadłużeniu skarżącego opierała się na niepotwierdzonej fakcie, że podlega ona obowiązkowym ubezpieczeniom społecznym z tytułu prowadzonej działalności gospodarczej, chociaż wyrok Sądu Okręgowego w O. z 6 czerwca 2019 r. dotyczył jedynie ustalenia, które ustawodawstwo, tj. państwa wykonywania pracy najemnej czy państwa miejsca prowadzenia działalności gospodarczej, ma w sprawach z zakresu ubezpieczeń społecznych zastosowanie i w jakim okresie.

Skarżący wniósł o uchylenie zaskarżonego wyroku w całości i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania, ewentualnie o uchylenie w całości zaskarżonego wyroku i orzeczenie co do istoty sprawy oraz o rozstrzygnięcie o kosztach postępowania za wszystkie instancje.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Skarga kasacyjna nie kwalifikowała się do przyjęcia celem jej merytorycznego rozpoznania.

Skarga kasacyjna, jako szczególny środek zaskarżenia, służy realizacji interesu publicznego w sprawowaniu wymiaru sprawiedliwości. Funkcje postępowania kasacyjnego powodują, że wniosek o przyjęcie skargi do rozpoznania oraz jego uzasadnienie powinny koncentrować się na wykazaniu, iż w konkretnej sprawie zachodzą okoliczności przemawiające za interwencją Sądu Najwyższego. Rozpoznanie skargi kasacyjnej następuje tylko z przyczyn kwalifikowanych, wymienionych w art. 398⁹ § 1 pkt 1 - 4 k.p.c. i tylko w przypadku przekonania Sądu Najwyższego przez skarżącego, za pomocą jurydycznej argumentacji, że zachodzi publicznoprawna potrzeba rozstrzygnięcia sformułowanego w skardze zagadnienia prawnego przy jej merytorycznym rozpoznawaniu.

Zgodnie z art. 398⁹ § 1 k.p.c., Sąd Najwyższy przyjmuje skargę kasacyjną do rozpoznania, gdy w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne, istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów, zachodzi nieważność postępowania lub skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona.

Co do przesłanki przedsądu jaką jest oczywista zasadność skargi kasacyjnej, wskazać należy, iż skarżący w motywach wniosku jest zobligowany zawrzeć wywód prawny wyjaśniający, w czym wyraża się owa oczywistość i przedstawić argumenty na poparcie tego twierdzenia (postanowienia Sądu Najwyższego: z 26 kwietnia 2006 r., II CZ 28/06, LEX nr 198531; z 10 sierpnia 2006 r., V CSK 204/06, LEX nr 421035; z 9 stycznia 2008 r., III PK 70/07, LEX nr 448289; z 11 stycznia 2008 r., I UK 283/07, LEX nr 448205; z 3 kwietnia 2008 r., II PK 352/07, LEX nr 465859 i z 5 września 2008 r., I CZ 64/08, LEX nr 512050). O ile dla uwzględnienia skargi wystarczy, że jej podstawa jest usprawiedliwiona, to dla przyjęcia skargi do rozpoznania niezbędne jest wykazanie kwalifikowanej postaci naruszenia przepisów prawa materialnego lub procesowego, polegającej na jego oczywistości widocznej *prima facie*, przy wykorzystaniu podstawowej wiedzy prawniczej, bez potrzeby wchodzenia w szczegóły czy dokonywania pogłębionej analizy tekstu wchodzących w grę przepisów i doszukiwania się ich znaczenia

(postanowienia Sądu Najwyższego: z 16 września 2003 r., IV CZ 100/03, LEX nr 82274; z 22 stycznia 2008 r., I UK 218/07, LEX nr 375616; z 26 lutego 2008 r., II UK 317/07, LEX nr 453107; z 9 maja 2008 r., II PK 11/08, LEX nr 490364; z 21 maja 2008 r., I UK 11/08, LEX nr 491538 i z 9 czerwca 2008 r., II UK 38/08, LEX nr 494134). W judykaturze podkreśla się, że przesłanką przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania nie jest oczywiste naruszenie konkretnego przepisu prawa materialnego lub procesowego, lecz sytuacja, w której naruszenie to spowodowało wydanie oczywiście nieprawidłowego orzeczenia. Sam zarzut naruszenia (nawet oczywistego) określonego przepisu (przepisów) nie prowadzi wprost do oceny, że skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona (postanowienia Sądu Najwyższego: z 7 stycznia 2003 r., I PK 227/02, OSNP 2004 nr 13, poz. 230; z 11 stycznia 2008 r., I UK 285/07, LEX nr 442743; z 11 kwietnia 2008 r., I UK 46/08, LEX nr 469185 i z 9 czerwca 2008 r., II UK 37/08, LEX nr 494133).

Przenosząc powyższe na grunt niniejszej sprawy należy stwierdzić, że skarżący nie wykazał istnienia tej przesłanki przedsądu. W niniejszej sprawie znaczenie miało przede wszystkim, że kontestowana w niniejszej sprawie decyzja była konsekwencją ostatecznej decyzji organu rentowego z dnia 28 stycznia 2016 r. ustalającej dla skarżącego, jako właściwe ustawodawstwo polskie w zakresie ubezpieczeń społecznych od dnia 31 lipca 2014 r. Skarżący został objęty polskim systemem ubezpieczeń społecznych, albowiem bezspornie w Polsce prowadzi działalność gospodarczą i z tego tytułu nie opłacał składek, uważając, że podlega ustawodawstwu słowackiemu z tytułu marginalnego zatrudnienia na terenie Słowacji.

Przedmiot kontestowanej w niniejszym postępowaniu decyzji oraz zakres sprawy nie wymagały zatem ponownego badania czy skarżący od maja 2016 r. do lipca 2017 r. podlegał ubezpieczeniom społecznym w kraju z tytułu prowadzonej działalności gospodarczej. Kwestia ta została już przesądzona w pierwszej sprawie. Poprzednia decyzja i prawomocny wyrok wiążą w obecnej sprawie (art. 365 § 1 k.p.c., art. 366 k.p.c.). Decydował zatem marginalny charakter zatrudnienia pracowniczego za granicą, który nie wyłączał ubezpieczenia społecznego w kraju z tytułu prowadzonej działalności gospodarczej. Nie jest to zatem sytuacja, w której spełniają się przesłanki do jednoczesnego podlegania ubezpieczeniom społecznym

w kraju i za granicą, gdyż praca marginalna nie stanowi wówczas takiego tytułu (art. 14 ust. 5b rozporządzenia nr 987/2009 z 16 września 2009 r. dotyczącego wykonywania rozporządzenia nr 883/2004 w sprawie koordynacji systemów zabezpieczenia społecznego).

Po wtóre w ocenie podstawy przedsądu wiążą ustalenia faktyczne, na których oparto zaskarżony wyrok (art. 398¹³ § 2 k.p.c. ma odpowiednie zastosowanie na etapie przedsądu). Skarżący nie kwestionował pierwotnego ustalenia, że umowa o pracę na terenie Słowacji była pracą marginalną, nie wskazywał, że nastąpiła w tym zakresie zmiana i wykonywał pracę w większym wymiarze czasu pracy, co dopiero mogłoby otworzyć rozważania i ocenę, że nie była to już praca marginalna. Taki zaś zakres pracy może łączyć się z odprowadzaniem składek na Słowacji, jednak poprzestanie we wniosku na odwołaniu się do ogólnych twierdzeń nie jest wystarczające do stwierdzenia oczywistej zasadności skargi kasacyjnej.

Sąd Najwyższy podkreśla w związku z tym, że zgodnie z art. 398¹³ § 2 k.p.c., jest związany ustaleniami faktycznymi stanowiącymi podstawę zaskarżonego orzeczenia, co oznacza, że w przypadku poddania skargi kasacyjnej merytorycznej ocenie i tak musiałby uwzględnić owe ustalenia faktyczne przy rozpatrywaniu powołanych w skardze zarzutów naruszenia prawa materialnego, którego przepisy stanowiły właściwą podstawę prawną rozstrzygnięcia zawartego w zaskarżonym wyroku.

Powyższe oznaczało, że skarga kasacyjna nie spełniła przesłanek wymaganych do przyjęcia jej do merytorycznego rozpoznania, ponieważ powołane w niej twierdzenia i wątpliwości w istocie rzeczy ograniczały się do polemiki z ustalonym przez Sąd drugiej instancji stanem faktycznym oraz jego oceną prawną.

Tym samym Sąd Najwyższy na podstawie art. 398⁹ § 2 k.p.c. orzekł o odmowie przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania.